

Dudarjeva Natalja főiskolai adjunktus:

A SZÖVEGÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI

(NÉHÁNY PÉLDA A KGYPF IDEGENNYELVI TANSZÉK TANÁRI KOLLEKTÍVÁJÁNAK
GYAKORLATÁBÓL)

Főiskolánkon több éve foglalkozunk a hallás utáni szövegértés módszertani kérdéseivel. Ez a nyelvtanítás kulcsfontosságú területe, hiszen a komplex nyelvtudás alapkövetelménye, egyben a kommunikáció képességének alapfeltétele.

Az alábbiakban néhány jellemző példát szeretnék bemutatni a tanszékünk pedagógiai gyakorlatából a készségfejlesztésre alkalmas szövegek kiválasztására és feldolgozására vonatkozóan. Az eredményes munkához a körülmények precíz mérlegelése szükséges: milyen a tanulói csoport tudásszintje (a tanulók előképzettség szerinti összetétele); az orosz órák száma; a tanulói csoport szakmai irányultsága (műszaki, repülésirányító és hajózó szakok); az adott óra célrendszere; milyenek a kiválasztott szöveg tanítási lehetőségei.

Azonban a legfontosabb szempont, aminek megvalósítására törekszünk, hogy a hallás utáni megértést nem önmagában és öncélként alapozzuk, hanem úgy szerepel munkánkban, mint a különböző témakörök komplex feldolgozásának szerves része.

Ezeket a feladatokat főként az adott téma utolsó előtti vagy utolsó óráján kapják a hallgatók, amikor az alaplexikát már el sajátították; s ezeken az órákon már a nyelvtudásuk, országismeretük bővítése a cél.

Ilyen módon már a tanév elején sikerélményekhez juttathatjuk a hallgatókat a szövegértés terén; pl. a legelső beszédtema, a „CSALÁD” feldolgozása kapcsán kiválasztott szemelvény bemutatásával. J. Gagarin „Út az űrbe” c. könyvének egy részletét hallgatják meg és dolgozzák fel a hallgatók (természetesen a tanár által előzetesen adaptált szövegváltozatban).

A 7 kérdést, amelyre oroszul kell majd válaszolniuk szóban és/vagy írásban, a szemelvény meghallgatása előtt kézhez kapják.

I. Hallgassák meg a szöveget kétszer, és válaszoljanak a kérdésekre oroszul!

- 1./ Hány tagú volt Gagarinék családjá?
- 2./ Hány gyermek volt a családban?
- 3./ Mikor született Jurij?
- 4./ Hány fiútestvére volt?
- 5./ Hány leánytestvére volt?
- 6./ Mikor születtek a testvérei?
- 7./ Hol dolgoztak Gagarin szülei?

„Jurij Gagarin a családjáról meséli a következőket az „Út az űrbe” c. könyvében: - 1934. március 9-én születtem. A szüleim tsz-ben dolgoztak. A családjukban négy gyermek volt. Valentyin bátyám 1924-ben született, Zója nővérem három évvel fiatalabb nála. Borisz öcsém 5 évvel fiatalabb nálam.”

Természetesen, a haladó csoportokban a hallgatók országismerteti felkészültségétől függően a változtatás nélküli szöveget célszerű feldolgoztatni.

„1934. március 9-én születtem. A szüleim tsz-ben dolgoztak. Édesanyáék, mint apáék is, fiatal korában nem tanulhatott. De sokat olvasott és sokat tud. Helyesen tudott válaszolni a gyermekei minden kérdésére. Mi pedig négyen voltunk a családban: Valentyin bátyám, aki Lenin halálának évében született, Zója nővérem, aki 3 évvel fiatalabb, végül én, és a kisöcsém, Borisz.”¹⁾

Miután megbeszéljük a szöveget, a hallgatók családjáról folytatjuk a beszélgetést.

II. Most pedig válaszoljanak a saját családjukkal kapcsolatos kérdésekre!

- 1./ Hány tagú az ön családjá?
- 2./ Hány gyerek van a családban?

1.) Gagarin: Út az űrbe. Detgiz, M., 1963., 6. o.

- 3./ Vannak-e testvérei?
- 4./ Hány évvel idősebb/fiatalabb a testvére?
- 5./ Mik a szülei, hol dolgoznak?

Ily módon a „Család” téma alaplexikájának egy részét itt átismételjük, ellenőrizzük és ismételten bevesszük.

A következő szemelvény feldolgozása a „LAKÁS” téma ismétlése után javasolható.

„A múlt héten ünnep volt a családban: a feleségemmel új lakást kaptunk a főváros gyönyörű szép kerületében. Vasárnap tartottuk a lakásszentelőt. Sok vendégünk volt. Nagyon tetszett nekik a lakásunk.”²⁾

A feldolgozás menete az előzőével azonos:

- I. Hallgassák meg a szöveget kétszer és válaszoljanak a kérdésekre oroszul!
 - 1./ Milyen ünnepről van szó a szövegben?
 - 2./ Hol és milyen lakást kaptak a történet szereplői?
 - 3./ Tetszett-e a vendégeknek a lakás?

- II. Most pedig válaszoljanak a saját lakásukkal kapcsolatos kérdésekre!
 - 1./ Milyen lakásban laknak önök?
 - 2./ Mikor kapták a lakást?
 - 3./ Hány szobás a lakásuk?
 - 4./ Milyen komfortfokozatú?
 - 5./ Milyen kerületben van a házuk?

Az „Egy napom” c. szöveg részletét a „NAPIREND” téma kapcsán célszerű feldolgozni. Előzetesen feltétlenül szükséges az időhatározó orosz nyelvi kifejezéseinek megtanítása (vagy átismétlése).

2.) Orosz társalgási gyakorló (Szerk. Sipos Gábor, Lesetár Józsefné)
Tankönyvkiadó, Budapest, 1986., 44. o.

„A munkanapom reggel 8 órakor kezdődik. Fél hétkor kelek, tornázom, fogat mosok, hideg vízzel zuhanyozom. Reggeli után negyed nyolckor felöltözöm, kilépek a házból és megyek a buszmegállóhoz. Fél óra múlva, azaz háromnegyed nyolckor már az üzemben vagyok.”³⁾

A feldolgozás menete azonos az előzőkével. Az ellenőrző kérdések a következők:

- 1./ Hány órakor kezdődik a történet hősének munkaideje: ----- És az öné?
- 2./ Hány órakor kel fel? ----- És ön?
- 3./ Mit csinál reggel? ----- És ön?
- 4./ Hány órakor hagyja el a házat? ----- És önök mikor indulnak az órákra a körletből?
- 5./ Mikor érkezik a történet hőse az üzembe? ----- És önöknek mikor kezdődik az első óra?

A „KÜZLEKEDÉS” témához kiegészítő anyag lehet a „Marina munkába utazik” c. szöveg részlete. Mielőtt a szöveg feldolgozásához kezdenénk, néhány példán keresztül el kell magyaráznunk a **приходится** – **прийти** igének és egyes alakjainak használatát:

приходится – **приходилось**;
придётся – **пришлось**.

„A házuktól a munkahelyemig nincs közvetlen járat. Két közlekedési eszközt kell igénybe vennem: először busszal utazom, majd metrón, és azon felül még 10-12 percet gyalogolok.”⁴⁾

Az ellenőrző kérdések:

- 1./ Milyen közlekedési eszközökkel kell utaznia Marinának? ----- És önnek, ha hazautazik?

3.) Sz. Havronyina: Beszéljünk oroszul! Tankönyvkiadó, Budapest, "Russzkij jazik" kiadó, Moszkva, 1978., 34. o.

4.) Havronyina: i.m. 46. o.

2./ Kell-e még gyalog is mennie? ----- És önnek? Hány percig?

Havronyina könyvében minden beszédtemához találhatunk megfelelő szemelvényt, amelyeket a kis óraszámokban oktató, vagy gyengébb előképzettségű csoportjainknál felhasználhatunk. Fontos, hogy ezek a szemelvények:

- rövidek legyenek,
- ismert szavakat és kifejezéseket tartalmazzanak, amelyek többször ismétlődnek és bevésszük a munka folyamán.

Ezek nem képviselnek nagy értéket az információszerzés és a lexika bővítése szempontjából; az értékük abban van, hogy igen könnyen érthetők, sikerélményt jelentenek ennek az új feladattípusnak a gyakorlásában, ami a további, még BONYOLULTABB FELADATOK végzéséhez alapvető fontosságú.

Ekkor már összetettebbek a feladattípusok és formák; változatosabbak, ötletesebbek mind a szerkezetüket, mind a megoldásmódjukat illetően. Tekintsünk át néhány példát.

1.) Az új lakásban⁵⁾

Az új lakásunk a második emeleten van. Három szoba, konyha, fürdőszoba, előszoba található benne. A széles ablakok az udvarra néznek. Este kellemes érzés kimenni az erkélyre és friss levegőt szívní.

A lakás szobái világosak, tágasak. Elhatároztuk, hogy az egyik szobát gyerekszobának rendezzük be, a másikat hálószobának. A harmadik szobában étkezzük és vendégeket fogadunk majd. Legtöbbet azon gondolkodtunk, hogyan rendezzük be azt a szobát, amelyben majd étkezzük és vendégeket fogadunk. Ebbe a szobába ebédlőasztalt, díványt, tv-t, tv-asztalt és néhány kárpitozott széket vásároltunk. Szép csillárt szereltünk fel ide.

A hálószobában is szép, kényelmes bútor van: két faágy, egy ruhásszekrény, egy tükrös toalettasztalka. Az ablakokon sötétítőfüggönyök vannak.

5.) Orosz társalgási gyakorló. 44. o.

A gyerekszobába faágyecskát, kis asztalt és széket helyeztünk el. A szoba sarkában van egy játékszekrény, és a kisfiunk folyton akörül játszik.

A szöveg összefüggő elolvasása előtt a hallgatókat figyelmeztetjük, hogy a szöveg több információt tartalmaz, mint ami az ellenőrző kérdések megválaszolásához szükséges. Ezáltal céltudatosan irányítjuk figyelmüket a lényeges elemek megfigyelésére. A kérdéseket és feladatokat előre megadjuk és értelmezzük.

- A kérdések: 1./ Hányadik emeleten van a lakás?
2./ Hány szobás, milyen szobák vannak benne?
3./ Vannak-e gyermekeik a történet szereplőinek?
Hány gyermekük van?

A feladat: - Rajzolják meg ennek a lakásnak az alaprajzát!
- Helyezzék el a bútorokat a hálószobában!

A feladatmegoldás ellenőrzése és elemzése után az órán, vagy egyéni tanulásként feladatul adható: Rajzolja meg leendő (az ön szerint ideális) lakásának tervét, helyezze el a bútorokat a szobákban!

2.) Időérzék⁶⁾ (A „Szolgáltatások” vagy az „Utazás témához kapcsolva)

- Írják ki az új szavakat:

- справочное бюро	- információs iroda
- будить кого?	- felébreszt vkit
разбудить
(я буду сына; меня будит дежурный)	
- абонент	- telefon-előfizető, hívott fél

6.) Névadó nyelvrockék (Szerk. Mihalik Tatjana)
Tankönyvkiadó, Budapest, 1986., 112. o.

A szöveg meglehetősen terjedelmes; lexikai tartalma gazdag, amelyet a továbbiakban is használni fognak a hallgatók. Ebből kiindulva az ilyen szövegeket bekezdésenként célszerű feldolgozni.

- Hallgassák meg! Ezt a történetet olyan ember meséli el, aki mindig elkésik. Az ilyen emberről mondják, hogy nincs időérzéke. Remélem, hogy önök között nincs ilyen ember. Figyelem! A szöveget bekezdésenként fogom olvasni. Minden bekezdés előtt megjelenik az írásvetítőn a kérdés, amelyre válaszolniuk kell, miután kétszer elolvasom a szöveget.

Kérdések: - Honnan hová kellett utaznia a történet szereplőjének?

- Hol szállt meg?

„Nos hát, nemrégén Kijevben voltam kiküldetésben. Onnan pedig Odesszába kellett utaznom. Rokonoknál szálltam meg. A háziak otthagyták nekem a kulcsokat és elutaztak a nyaralójukba.”

Kérdések: - Hány órákor indult a gép?

- Mire gondolkodott a hősünk elalvás előtt?

„A repülőgép 6 óra 30 perckor indult. Elalvás előtt azon gondolkodtam, mit csináljak, hogy időben felébredjek?”

Kérdések: - Hova telefonált?

- Mire kérte a hölgyet?

- Mit válaszolt a hölgy?

„Aztán támadt egy ötletem. Felhívtam a tudakozót.

- Hölgyem, - mondtam, - nagy kérésem volna önhöz.

- Miről van szó, polgártárs? - kérdezte a női hang.

- Ébresszen fel kérem, reggel fél hatkor ...

- Téves kapcsolás - felelte a mérges hang és letette a kagylót.”

Kérdések: - Hová telefonált még? Miért?

„Akkor felhívtam a taxi-központot (diszpécser).

- Kérem, küldjenek egy kocsit reggel hatra.

- Lehet, - válaszolt a diszpécser.”

Kérdések: - Mit csinált a hősünk ezen kívül?

- Elutazott-e a géppel? Miért?

„Még egy ötletem támadt. Telefonbeszélgetést rendeltem meg Moszkvába; reggel 5,30-ra.

Ezután nyugodtan lefeküdtem aludni. Milyen jó, hogy nem kell izgulnom. Az interurbán telefonközpont fel fog hívni fél hatkor ... és minden rendben lesz.

Éles telefontársaság bresztelt fel.

- Moszkvai hívást rendelt?

- Igen - feleltem, és az órára néztem. Az óra pontosan nyolc órát mutatott.

- Bocsásson meg, polgártárs, de a moszkvai hívott fél nem válaszolt, és mi nem akartuk önt olyan korán felbresztetni. Most újra próbáljuk hívni.

- Köszönöm, már nem kell, - mondtam, és letettem a kagylót.

Csengettek. A taxisofer hozta a számlát. Két órája várt. ... Nekem már minden mindegy volt. Kifizettem a számlát és megkértem, hogy vigyen a pályaudvarra ...”

Miután ellenőrizzük a hallás utáni szövegértést, abból kiindulva, hogy nagy terjedelmű és bonyolult szövegről van szó, a további feldolgozáshoz az alábbi módszert javasoljuk: a gépelt szöveget a hallgatók rendelkezésére bocsátjuk, hogy a kétnyelvű kifejezések összehasonlítására összpontosítsuk figyelmüket.

- Nézzék át figyelmesen a szöveget és keressék meg a magyar kifejezések orosz nyelvi megfelelőit!

- kiküldetésben voltam

- Я был в командировке

- a rokonoknál szálltam meg

- Я остановился у родственников

- nálam hagyták a kulcaot

- оставили мне ключи

- elalvás előtt

- перед сном

- támadt egy ötletem

- у меня появилась идея
(és: родилась одна мысль)

- letette a kagylót

- повесил трубку

- küldjön egy kocsit 6 órára

- прошу прислать машину к шести часам утра

- nyugodtan lefeküdtem aludni	- и спокойно лёг спать
- nem kell izgulnom	- не надо волноваться
- az óra pontosan 8 órát mutatott	- часы показывали ровно восемь
- a hívott fél nem felelt	- абонент не отвечал
- a sofőr hozta a számlát	- шофёр такси принёс счёт
- kifizettem - " -	- я уплатил счёт
- kértem, hogy vigyen a pályaudvarra	- я попросил отвезти меня на вокзал

Miután ellenőrizzük és pontosítjuk a megfelelő szerkezeteket (a hallgatók aláhúzzák a munkapéldányaikban), az írásvetítőn néhány feladatot adunk meg:

- Olvassák el a mondatokat és mondják meg, kit és hol hívott fel hősünk?

- Hölgyem, nagy kérésem lenne önhöz, ébresszen fel, kérem, reggel fél hatkor ...
- Kérem, küldjön egy kocsit reggel hatra!
- Beszélgetést szeretnék rendelni Moszkvába reggel 5,30-ra.

Az útbaigazító kifejezések: tudakozó, ügyeletes, taxiállomás, diszpécser, interurbán központ (állomás), telefonközpontos(nő).

(Nagyon fontos, hogy helyesen használják a hallgatók a кому? és куда? kérdések szerkezeteit.)

- Felhívta az információs iroda ügyeletesét (hölgyet).
- Felhívta a taxiállomás diszpécserét.
- Felhívta az interurbán telefonközpont kezelőjét.

A kérdéseket és válaszokat könyv nélkül meg kell tanulniuk a hallgatóknak, majd házi feladatuk a következő kérdésekre adott írásbeli válasz:

Kit hív fel, ha meg akarja tudni:

- hány óra van;
- mikor indul a repülőgép Kijevbe;
- rendelhet-e taxit egy nappal előre.

Kezdjék így: Kisasszony, nagy kérésem volna ...

Az órán feldolgozott kérdésekre adott válaszokat meg kell tanulniuk a hallgatóknak (ez egyben a szöveg rövid tartalma is).

3.) Tegyük az alakunkat ideálissá⁷⁾ (A „Sport, egészségvédelem” témához)

Ha olyan témát választunk, ami újdonságával, szokatlanságával felkelti a hallgatók figyelmét, lehetővé teszi, hogy élénkké és eredményessé tegyük az órát.

Ilyen pl. a Szputnyik folyóirat cikke a body-buildingről. A szöveg olvasását követően úgy is ellenőrizhetjük a megértést, hogy két válasz közül a helyeset kiválasztatjuk; vagy azt kell eldönteniük a hallgatóknak, hogy melyik állítás igaz, melyik hamis.

„... Angolul ennek pontos megnevezése „body-building” (testépítés, testformálás), nálunk inkább a „kulturizmus” szó az elfogadott. ... Semmilyen más sportágban sem lehet így éppen azokat az izmokat edzeni, amelyek az alaknak ilyen centiméteres pontossággal megadják a kívánt sziluettjét és terjedelmét. ... Elég gyorsan elérhető látványos eredmény, és sokáig meg is tartható. A rendszeres edzések ezen felül javítják a közérzetet és felfrissítik az embert. ... Némely országban a gyakorlatias munkaadók fizetéskiegészítést is adnak azoknak a női alkalmazottaknak, akik body-buildingsznek. Ugyanis az alkalmazottak vonzereje és derős hangulata is elősegítheti a cég sikeres működését. Testépítéssel foglalkozni még 50 éves korban sem késő, természetesen orvossal való előzetes konzultáció alapján, azonban mégis minél korábban kezdjük, annál jobb. Fő, hogy ne legyünk lusták, és próbáljunk meg legalább naponta fél órát gyakorolni. ... Az amatőr csoportokban mindenki annyit gyakorol, amennyit szükségesnek tart, és számára a legmegfelelőbb időpontban. A teltebbek és a soványak más-más program szerint edzenek. ...”

7.) Szputnyik. Szovjet sajtószemle
1989. márc. 3. sz. 156-161. o.

Egészítsék ki helyesen a mondatokat!

- 1./ A cikkben ... esik szó.
 - a) férfiakról
 - b) nőkről
- 2./ Ebben a sportágban az eredmény ... mutatkozik meg.
 - a) gyorsan, néhány hónap múlva
 - b) lassan, évek múlva
- 3./ Ez a sportág elkezdhető ...
 - a) bármilyen idős korban
 - b) gyerekkorban
- 4./ Ezt a sportot ...
 - a) csak Angliában űzik, ahol body-buildingnek nevezik
 - b) már a Szovjetunióban is űzik, ahol kulturizmusnak nevezik
- 5./ Mindenki (teltebbek és soványabbak) ...
 - a) egyforma gyakorlatot végeznek
 - b) más-más gyakorlatot végeznek
- 6./ Ha ezt a sportot űzik ...
 - a) az emberek mindig fáradtnak érzik magukat
 - b) az emberek nem fáradékonyak, nem betegek, jó a közérzetük
- 7./ Vannak munkahelyek, ahol ...
 - a) megtiltják, hogy ezt a sportot űzzék
 - b) a női munkatársaknak, akik body-buildingeznek, magasabb fizetést adnak.

A továbbiakban kiosztjuk a gépelt szöveget.

A feladat: Keressék meg a szövegben a következő kifejezéseket!
Ki találja meg elsőnek?

- a rendszeres edzés javítja a közérzetet	- систематические тренировки улучшают общее самочувствие
- mindenki annyit edz, amennyit szükségesnek tart	- каждый занимается столько, сколько считает нужным
- gyorsan elérhetőek látványos eredmények	- видимые результаты достигаются довольно быстро
- a fizetésen felül pótlékot fizetnek	- выплачивают надбавку к зарплате

- kiszorítani a gyakorlásra ha - ВЫКРОИТЬ ДЛЯ УПРАЖНЕНИЯ ХОТЯ
csak egy félórát is ОМ ПОЛУЧАСА

Természetesen, ezt követően célszerű feltenni a kérdést:

- 1./ Ki foglalkozik (foglalkozott vagy szeretne foglalkozni) ezzel a sportággal?
- 2./ Láttak-e tv-közvetítést erről a sportról?
- 3./ Tetszik-e önnek a body-building? Miért?
- 4./ Melyik a kedvenc sportja? stb.

4.) A „MOSZKVA” és „LENINGRÁD” témákhoz kapcsolódó kiegészítő anyagokat a megszokottól eltérően dolgozzuk fel: mindenki kap egy 2-4 mondatos szöveget (természetesen a könnyebbeket előre kiválasztva a gyengébbek kapják).

- 3-4 percig mindenki ismerkedik a kapott kis kártyán lévő szövegével.

- A tanár felteszi az előre összeállított kérdéseket a hallgatóknál lévő szövegekre:

= Figyelem! Kinél van a helyes válasz?

Ha mi magunk is tudjuk, hogy kinél van a helyes válasz, meggyorsíthatjuk a munkatempót, mert felszólítjuk, aki nem „siet”.

A gyakorlatban igen élénkké, dinamikussá tehető ez a gyakorlás.

A Moszkváról szóló szövegrészekhez feltett kérdések:

- Melyik múzeumban található az orosz és szovjet festők műveinek legnagyobb gyűjteménye? (a válasz az 1. kártyán)
- Miért nevezik ezt Iretyakov képtárnak? (a válasz a 12. kártyán)
- Hogyan nevezik még ezt a múzeumot? (1.sz. kártya)
- Milyen orosz festők képeit láthatjuk itt? (2.sz. kártya)
- Mikor alapították az állami Puskin képzőművészeti múzeumot? (3.sz. kártya)
- Mi látható ebben a múzeumban? (4.sz. kártya)
- Miért nevezik Moszkvát ősréginek és örökifjúnak? (5.sz. kártya)
- Miért kapta a Vörös tér ezt a nevet? (6.sz. kártya)
- Milyen történelmi események kapcsolódnak a Vörös térhez? (7.sz.kártya)

- Hány pavilon van a Népgazdaság eredményeit bemutató kiállításon, és mi található bennük? (9.sz. kártya)
- Hány hallgató tanul a moszkvai állami egyetemen, honnan érkeztek? (11.sz. kártya)

Kérdések Leningrádról:

- A Téli palota az Ermitázs öt palotájából a legnagyobb. Mit jelent az „Ermitázs” szó? Hogyan keletkezett a múzeum? (7.sz. kártya)
- Hogyan változott meg az Ermitázs jellege a forradalom után? (8.sz. kártya)
- Mi látható az Ermitázsban? (18.sz. kártya)
- Az Ermitázsban kívül van még egy híres múzeum Leningrádban. Mi a neve? Mit tudnak róla? (9.sz. kártya)
- Vannak-e az orosz múzeumban szovjet festők képei? (10.sz. kártya)
- Milyen messze van Leningrádtól Petrodvorec? Miről híres? (11.sz.kártya)
- Miért keresztelték át a Szenátus teret Dekabristák terére? (3.sz.kártya)
- Minek a tiszteletére állították a Palota téren az Alexander-oszlopot? (4.sz. kártya)
- Hogyan juthatunk el a Téli palotához a Nyevszkij sugárútról? (5.sz. kártya)
- Mit tudnak Leningrád iparáról? (6.sz. kártya)

A bemutatott példák csak töredékei a tanszéken felhasznált anyagainknak. Ami szövegértési gyakorlatot egy-egy tanár összeállít, az nemcsak az övé. A hospitálások, nyílt órák, tapasztalatcserék, ötletek és tananyagok megosztása jellemző a tanszéki kollektíva műhelymunkájára.

Az ötletes feladatok, amelyek a szokványostól eltérnek, mindig felkeltik a hallgatók érdeklődését, élénkséget, jó munkalétkört teremtenek, kedvet ébresztenek a hallgatókban a magasabb szintű feladatok megoldására.

Egymás tapasztalatainak folyamatos hasznosítása, a módszertani munkánk állandó fejlesztése mind-mind azt a célt szolgálja, hogy eredményes legyen a hallgatóink komplex idegennyelvi felkészítése.

IRODALOM

1. Borbély-Gáborján-Gergely-Halász-Juhász-Tamásiné: Videoval nyelvvizsgára; ITI és ITK Bp. 1986.
2. Dr. Lantos Éva: A tantervi minimum elsajáttatásának alapkérdései a főiskolai orosz nyelvoktatásban
Tudományos Kiképzési Közlemények 1989/1. KGYRMF Szolnok
3. Ляховицкий М.В.: Методика преподавания иностранных языков
Изд. Высшая школа, Москва, 1981
4. Ожегова Н.С.: Методика обучения восприятию русской речи
Изд. Русский язык, Москва, 1978.
5. Pasztelyák Adrienne: Az állami nyelvvizsgára való felkészítés (felkészülés) metodikai alapjai
Tudományos Kiképzési Közlemények 1989/2. KGYRMF Szolnok
6. Л. Шамшин: Знакомимся с Советским Союзом
Телекурс русского языка (Методическое пособие)
МАРЖАЛ-Konferencia Bp. 1986. (Kézirat)